

International Journal of **Kannada** Research

www.kannadajournal.com

ISSN: 2454-5813

IJKR 2019; 5(2): 73-78

© 2019 IJKR

www.kannadajournal.com

Received: 10-02-2019

Accepted: 12-03-2019

Rekha R

(Ph.D)Research Scholar,
Dept of Kannada Language &
Translation Studies, Dravidian
University, Kuppam,
Andhra Pradesh, India

ವೈದೇಹಿಯವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆಗಳು

Rekha R

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಥನ ಪರಂಪರೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಕಥನ ಪರಂಪರೆಯ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವ ಯುಗದಲ್ಲೂ ಇದರ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ರಾಮಾಯಣ ಆಧಾರಿತ ಕಥನಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವದ ಬಹುತೇಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳು ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿವೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಥನ ಪರಂಪರೆ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರೇರಣೆ ಒದಗಿಸಿದವು ಎನ್ನಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಯೂರೋಪ್ ಕೇಂದ್ರಿತ Short story ಮತ್ತು Novel ಗಳು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಥನಗಳ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಣೆ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಸಣ್ಣಕತೆಗಳು ಅರಳಿವೆ. ಈ ನಡುವೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳು ಅರಿವಿಗೆ ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಮರೆಯಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಕತೆಗಳು ವಿಮರ್ಶಕರನ್ನು ಬಲು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ತಲುಪಿವೆ. ಹಾಗೂ ಹಲವು ಕತೆಗಳು ಓದುಗರ ಒಡನಾಡಿಯಾಗಿವೆ. ನವೋದಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ, ದಲಿತ ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಕತೆಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬೆಳಗಿವೆ.

ವೈದೇಹಿ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಪರಂಪರೆಯ ಮಹತ್ವದ ಕತೆಗಾರರ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನವೋದಯ, ನವ್ಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ದಲಿತ ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ ಸಂವೇದನೆಯ ಕತೆಗಾರರ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಣೆ ಇವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತದೆ. ಮಾಸ್ತಿ, ಕುವೆಂಪು ತ್ರಿವೇಣಿ, ನಿರಂಜನ, ಲಂಕೇಶ್, ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಈ ಮೊದಲಾದವರ ಪ್ರಭಾವ ಇವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಕತೆಗಾರರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬರೆಯಲು ಹೊರಟ ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಜೋತು ಬೀಳದೇ ತನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಥನವಾಗಿಸಿದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಓದುಗರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿವಿಧ ಘಟನೆ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಘಟನೆ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳ ವಿವರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಮಹತ್ವದ ಜೀವನಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವೈದೇಹಿಯವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾದುದು. ತನ್ನ ಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಪ್ರಿಯರಾದರೂ ಸಹ ಕತೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕಾದಂಬರಿ, ಪ್ರಬಂಧ, ಅಂಕಣ, ನಾಟಕ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಅನುವಾದ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವುದರೊಂದಿಗೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬರಹಗಳು ಇವರಿಗೆ ವಿಮರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಓದುಗ ವಲಯದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಿದೆ. ಮರಗಿಡಬಳ್ಳಿ, ಗೋಲ, ಅಮ್ಮಚ್ಚಿಯೆಂಬ ನೆನಪು, ಅಂತರಂಗದ ಪುಟಗಳು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಿಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗೆ, ಮತ್ತು ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿಗಳು ಇವು ವೈದೇಹಿಯವರ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕತೆಗಳು ವಸ್ತು, ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಬರಹಗಳು ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಥವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿವೆ.

ವೈದೇಹಿಯವರು ಮೂಲತಃ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುಂದಾಪುರದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ ಲೇಖಕಿ. ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿದರು. ಕುಂದಾಪುರದ ಭಾಷೆಯ ಸೊಗಡು, ಅಲ್ಲಿನ ಜನಜೀವನ, ಆಚರಣೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ವೈದೇಹಿಯವರ ಕಥಾಜಗತ್ತನ್ನು

Correspondence

Rekha R

(Ph.D)Research Scholar,
Dept of Kannada Language &
Translation Studies, Dravidian
University, Kuppam,
Andhra Pradesh, India

ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಓದು ಮತ್ತು ಬರಹದ ಒಡನಾಟವುಳ್ಳ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವರು. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹಲವು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಕುಂದಾಪುರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕು ನಾಡಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸಿದ ಇವರು ಅದನ್ನೇ ಕತೆಯನ್ನಾಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಬದಲಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಿಗೆ ಅವರ ಸ್ವದನ ಕಥನದ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿತು.

ವೈದೇಹಿಯವರ ಕತೆಗಳು ಹಲವು ಅಂಶಗಳೆಡೆಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕತೆಯೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ವಸ್ತು ತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಕತೆಗಿಂತ ಇನ್ನೊಂದು ಕತೆ ಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಗತಕಾಲವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇವರ ಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆದಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು, ವೈದೇಹಿಯವರ ಕತೆಗಳ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದರೂ ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಸಮಗ್ರ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಈ ಕತೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೌಟುಂಬಿಕ, ವೈಯಕ್ತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇವರ ಕತೆಗಳಿಗೆ ನೈಜ ಮೆರುಗನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಕುಂದಾಪುರ ಪರಿಸರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕರಾವಳಿಯ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಈ ಕತೆಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ.

ವೈದೇಹಿಯವರ ಬದುಕು-ಬರಹ

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂದಾಪುರ ಶ್ರೀ ಎನ್.ವಿ.ಹೆಬ್ಬಾರ್ ಮತ್ತು ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗಳಾಗಿ 12ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ, 1945ರಂದು ಜನಿಸಿದರು. ವೈದೇಹಿಯವರ ನಿಜನಾಮ ಜಾನಕಿ. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತುಂಬ ಮಕ್ಕಳಿರುವ ಬಂಧು ಬಳಗದಿಂದ ಸದಾ ತುಂಬಿರುತ್ತಿದ್ದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವಂತಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒದಗಬಹುದಾದ ಮುಗ್ಧ ಪರಿಸರ, ಸುಂದರ ಬಾಲ್ಯ, ಒಟ್ಟು ಜೀವನದ ಕಷ್ಟ-ಸುಖ, ನೋವು-ನಲಿವು, ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತ ಬೆಳೆದವರು ವೈದೇಹಿ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು, ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದರ ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದವರು ಇವರು. ಮನೆಯ ಪರಿಸರದ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಒಂದಿಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹ, ಋಷಿ, ಲವಲವಿಕೆಯ ಜೊತೆ ಸಾಗಿತು. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಯನ್ನು ಮುಗಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲೇ ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಕುಂದಾಪುರದ ಭಂಡಾರ್‌ಕಾರ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಿ.ಕಾಂ. ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ, ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ್ದಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇವರು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಮನೆಯವರ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದರು. ಅವರು ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನವರಲ್ಲಿ 'ಜಾನಕಿ ಹೆಬ್ಬಾರ್' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ನೀರೆಯರ ಮನ' ಎಂಬ ಒಂದು ಲೇಖನ ಬರೆದು, ಆ ಲೇಖನ ಸುಧಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಾವ್ಯನಾಮ 'ವೈದೇಹಿ'. ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಮೈಮನ ತುಂಬಿದ್ದ ವಾತಾವರಣದ ಒಳಗಿನಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿ

ವಿಕಸನಗೊಂಡ ವೈದೇಹಿ ನಿಜಕ್ಕೂ ಓರ್ವ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಕತೆಗಾರ್ತಿ. ಮನಸ್ಸಿನ ಒಳಹತೋಟಿಗೆ, ದುಗುಡಕ್ಕೆ ಹೇಗಾದರೂ ಉಪಶಮನ ಪಡೆವ ಹಂಬಲದಿಂದ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಇವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬಿದವರು ಅವರ ಮಾವನವರು. ಮುಂದೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಂದಲೂ ನಿರಂತರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ, ಸಭೆ, ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಸದಾ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ದು ವೈದೇಹಿಯವರ ಭಾವನಾಲೋಕ, ಲೋಕಾನುಭವ ಹಾಗೂ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾದರು. ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾಗ ಹೆಸರಾಂತ ಲೇಖಕರನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ವೈದೇಹಿಯವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಅಡಿಗ, ಕೆ.ವಿ.ಸುಬ್ಬಣ್ಣ, ಲಂಕೇಶ್‌ರಂತಹ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನರಂತಹ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕಿ, ತಮ್ಮ ಕಿರಿಯ ಪೀಳಿಗೆಯವರೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಪ್ರೇರಣೆ, ಉತ್ಸಾಹ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದುದು ವೈದೇಹಿಯವರ ಬರವಣಿಗೆ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನ, ಸಂಪರ್ಕ ಇವರ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಯ ಹಸಿವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೈದೇಹಿ ಅವರಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ಈ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರೇರಣೆಯಾದವು.

ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಬದುಕು

ವೈದೇಹಿ ಅವರ ಬರಹದ ಕ್ರಿಯಾಚರಣೆಯ ಸ್ವರೂಪ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದುದು. ಸೃಜನಶೀಲ ಮತ್ತು ಸೃಜನನೇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಿದ್ಧಿ, ಸಾಧನೆ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನೇ ಬದುಕಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಇವರ ನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನ ಬಹುತೇಕ ಅನುಭವಗಳು ಕತೆಯ ರೂಪ ಪಡೆದಿವೆ. ಇವರ ಮೊದಲ ಕಥಾಸಂಕಲನ 'ಮರಗಿಡಬಳ್ಳಿ' 1979ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಕಂಡಿತು. ಈ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 14 ಕತೆಗಳಿವೆ. 1984ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಅಂತರಂಗದ ಪುಟಗಳು' ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 19 ಕತೆಗಳಿವೆ. 1986ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಗೋಲ' ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 9 ಕತೆಗಳಿವೆ. 1991ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗೆ' ಎಂಬ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ 10 ಕತೆಗಳಿವೆ. 2000ರಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಕಟವಾದ ಅಮೃಚ್ಚಿಯೆಂಬ ನೆನಪು' ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ 21 ಕತೆಗಳಿವೆ. ಇವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಥಾಸಂಕಲನ 'ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿಗಳು' 2005ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 10 ಕತೆಗಳಿವೆ. ವೈದೇಹಿಯವರ ಎಲ್ಲಾ ಆರು ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿನ 79 ಸಣ್ಣಕತೆಗಳು ಇದೀಗ ಒಂದು ಸಂಪುಟವಾಗಿ ಹೊರಬಂದಿದೆ. 'ಅಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಈ ಸಂಪುಟವನ್ನು 2006ರಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗೋಡಿನ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ ಹೊರತಂದಿದೆ. ವೈದೇಹಿಯವರ ಕಥಾ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮ ಆಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಇವರ ಅನೇಕ ಕತೆಗಳು ಸುಧಾ, ಕರ್ಮವೀರ, ತರಂಗ, ಪ್ರಜಾಮತ, ಮಯೂರ, ತುಷಾರ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಹೊಸತು, ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, ಉದಯವಾಣಿ, ಕನ್ನಡಪ್ರಭ, ಸುದ್ದಿಸಂಗಾತಿ, ನಾವಿಕ ಮೊದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ವೈದೇಹಿಯವರು ಕನ್ನಡದ ಓರ್ವ ಜನಪ್ರಿಯ ಕತೆಗಾರ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಡುವೆಯೂ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿನ ಕೊಡುಗೆ ಕಡಿಮೆಯೇನಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಜೀವನಾನುಭವಗಳಿಗೆ ಕವಿತೆಯ ರೂಪ ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲೂ ಇವರು ಬಹುತೇಕ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮೊದಲ ಕವನ

ಸಂಕಲನ 'ಬಿಂದು ಬಿಂದುಗೆ' 1990, ಎರಡನೆ ಕವನ ಸಂಕಲನ 'ಪಾರಿಜಾತ' 1999ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. 1992ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಅಸ್ತತ್ಯರು' ಇವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಏಕೈಕ ಕಾದಂಬರಿ. ಸುಧಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಕಥನ ಮುಂದೆ ಬಹುಮಂದಿ ಓದುಗರ ಒತ್ತಾಸೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿತು. ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳು 1996ರಲ್ಲಿ 'ಮಲ್ಲಿನಾಥನ ಧ್ಯಾನ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. 1998ರಲ್ಲಿ 'ಬೆಳಕು ಕಂಡ ಜಾತ್ರೆ' ಇವರ ಸ್ಮೃತಿಕಥನ. 1984ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ನೆನಪಿನಂಗಡದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತು' ಎಂಬುದು ಶ್ರೀ ಕೊ.ಲ.ಕಾರಂತರ ಜೀವನದ ಅನುಭವಗಳ ಸ್ಮೃತಿ ಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಸೇಡಿಯಾಪು ನೆನಪುಗಳು 1996ರಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ನೆನಪುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ. ಇದು 'ಪಂಡಿತ ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟ' ರ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಂಪುಟವಾಗಿದೆ. 2003ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಇಲ್ಲಿರಲಾರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಾರೆ' ಎಂಬುದು ಹಿರಿಯ ರಂಗಕರ್ಮಿ ದಿವಂಗತ ಬಿ.ವಿ.ಕಾರಂತರ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳ ಕಥನವಾಗಿದೆ. 1985ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸಂಕೋಲೆಗಳು' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವು ಭಾರತೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಕುರಿತು ಶ್ರೀಮತಿ 'ಮೈತ್ರೇಯಿ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ' ಅವರು ಬರೆದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕೃತಿಯ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆ. 1999ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಸಂಗೀತ ಸಂವಾದ' ಎಂಬುದು 'ಡಾ. ಭಾಸ್ಕರ ಚಂದಾವರ್ಕರ್' ಅವರ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆ. 1996ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಸೂರ್ಯಕಿನ್ನಿಯರು' ಎಂಬುದು 'ಶ್ರೀಮತಿ ಸ್ವಪ್ನದತ್ತ' ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ಕತೆಗಳ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆ.

ವೈದೇಹಿಯವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. 1992ರಲ್ಲಿ ಧಾಂ ಧೂಂ, ಸುಂಟರಗಾಳಿ, ಮೂಕನ ಮಕ್ಕಳು, ಗೊಂಬೆ, ಮ್ಯಾಕ್‌ಬೆತ್, ಧಾಣಾ ಡಂಗೂರ, ನಾಯಿಮರಿ ಈ ಐದು ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವು. 1979ರಲ್ಲಿ 'ಸೂರ್ಯಬಂದ', 'ಝಂ ಝಂ ಆನೆ ಮತ್ತು ಪುಟ್ಟ', 'ಕೋಟುಗುಮ್ಮ', ಎಂಬ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವು. 2002ರಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಹಾಡು, 'ಅರ್ಧಚಂದ್ರ ಮಿಠಾಯಿ' ಮತ್ತು 2005ರಲ್ಲಿ 'ಸೋಮಾರಿ ಓಲ್ಯಾ' ಪ್ರಕಟಿತ ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕಗಳಾಗಿವೆ. 2006ರಲ್ಲಿ 'ಸತ್ತು ಅಂದ್ರೆ ಸತ್ತಾ' ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕ ಸಾಕಷ್ಟು ರಂಗ ಪ್ರಯೋಗ ಕಂಡಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಭಾಷಾನುವಾದಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಚೆಗೂ ವೈದೇಹಿಯವರ ಬರಹಗಳು ತಲುಪುವಂತಾಗಿದೆ. The Inner courtyard, From Kaveri to Godavri, women Writing in Indian in their own voice vol.2, The Southern Harvest, ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ವೈದೇಹಿಯವರ ಕತೆಗಳು, ಕವನಗಳು ಅನುವಾದಗೊಂಡಿವೆ. ಮರಾಠಿ, ಮಲೆಯಾಳಂ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಹಿಂದಿ, ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೆಲವು ಕತೆಗಳು ಅನುವಾದಗೊಂಡಿವೆ. ಹೀಗೆ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತರಾದ ಹೆಮ್ಮೆ ಇವರದು.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

ವೈದೇಹಿಯವರ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಹಲವು ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಬಹುಮಾನಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿವೆ. ಅಂತರಂಗದ ಪುಟಗಳು ಕಥಾಸಂಕಲನ ಮತ್ತು ಬಿಂದು ಬಿಂದುಗೆ ಕವನಸಂಕಲನಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೇಖಕಿಯರ ಸಂಘದ 'ಗೀತಾ ದೇಸಾಯಿ ದತ್ತಿನಿಧಿ ಬಹುಮಾನ', ಗೋಲ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ 'ವರ್ಧಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ಅವರು ಬರೆದ ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕ ಸರಣಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ 'ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ' ಹಾಗೂ ಅಸೃಶ್ಯರು ಕಾದಂಬರಿಗೆ

'ಎಂ.ಕೆ.ಇಂದಿರಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'ಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಅಲ್ಲದೇ 1998ರಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ 'ದಾನಚಿಂತಾಮಣಿ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ಲಭಿಸಿವೆ. 1992ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವೈದೇಹಿಯವರು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೇಖಕಿಯರ ಸಂಘವು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ದಿವಂಗತ ಡಾ.ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನರವರ ಹೆಸರಿನ 'ಅನುಪಮಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'ಯನ್ನು ಇವರ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗೆ ಕೃತಿಗೆ ದೊರೆತಿದೆ. ಇವರ ಬರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯವರು 2010ರಲ್ಲಿ ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿ ಕಥಾಸಂಕಲನಕ್ಕೆ 'ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'ಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ವೈದೇಹಿಯವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಮಗದಷ್ಟು ವೃದ್ಧಿಸಿವೆ.

ವೈದೇಹಿಯವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಕುಂದಾಪುರ ಪರಿಸರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆವರಣವನ್ನು ಬಿತ್ತರಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿವೆ. ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನವು ತಲುಪಲಾರದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲ ಬರಹಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಲಯದ ಅನೇಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಇವು ನವಿರಾಗಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿತ್ತಾರ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಡಲ ತೀರದ ಭಾರ್ಗವ ಡಾ.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೊಡುಗೆ ಸ್ಮರಣೀಯವಾದುದು. ಕುಂದಾಪುರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಗತ್ತನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರು ಅಗ್ರಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಪುರದ ಭಾಷಿಕ ಗುರುತುಗಳು ಕಾಣದೇ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿನ ಜೀವ ಜಗತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ, ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ, ಮೈಮನಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವ ವೈದೇಹಿ, ಮಿತ್ರಾ ವೆಂಕಟ್ರಾಜ್, ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಚಡಗ ಮೊದಲಾದವರ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಜನಜೀವನ ಹುಲುಸಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ವೈದೇಹಿಯವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಪುರ ಪರಿಸರದ ಮಧ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಕೆಳವರ್ಗಗಳ ಬದುಕು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿವೆ. ಇವರು 'ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ' ಮತ್ತು 'ನಾಗವೇಣಿ'ಯವರಂತೆ ಬದುಕಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿ ಹೊರಟವರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕತೆಗಳ ವಸ್ತು ಈ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಗಳು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸೊಗಡನ್ನು ಮೇಳವಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿಯೂ ವೈದೇಹಿ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದುವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಲೇಖಕಿಯೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಡುಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡ ಆಡುಭಾಷೆಯ ಧಾಟಿ ಇವರ ಕತೆಗಳಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಮೆರುಗನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಕುಂದಾಪುರದ ಕನ್ನಡ. ಈ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಹಾಸ್ಯ, ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಬೈಗುಳ, ಅಶ್ಲೀಲತೆ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಭೇದವಿಲ್ಲದಂತೆ ಬೆರೆತು

ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ವೈದೇಹಿಯವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮೇಲ್ಪಾತ್ರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಕೂಲಿ ಹೆಣ್ಣುಗಳು, ಮನೆಗೆಲಸದ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಆಡುಭಾಷೆ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿರೂಪಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವ ಪಡೆಯುವ ವೈದೇಹಿಯವರ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಕತೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕಿನ ಬಹುಮುಖಿ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ ಕುಂದಾಪುರದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕತೆಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇವರ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ. ಮದುವೆ, ಕುಟುಂಬ, ದಾಂಪತ್ಯ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಸಂತ್ಸುತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ವೈದೇಹಿಯವರ ಕತೆಗಳಿಗೆ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ಬಾರಿಯೂ, ಹಿಂದಿನ ಕತೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಲು, ಹಿಂದಿನದಕ್ಕಿಂತ ಹೊಸ ಅನುಭವವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರ ಕತೆಗಳು ಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಕಸನ ಶೀಲಗುಣ ಹೆಚ್ಚು ಪಕ್ಷವಾಗಿ ತೋರುವುದು 'ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿ'ಗೆ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ, 'ಸೌಗಂಧಿಯ ಸ್ವಗತಗಳು', 'ಆರತಿ ತಟ್ಟೆ', 'ಹಕ್ಕಿಲ್ಲದವರು', 'ಪುಟ್ಟಮ್ಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಮೊಮ್ಮಗಳು', 'ಗುಲಾಬಿ ಟಾಕೀಸು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣಅಲೆಗಳು' ಮುಂತಾದ ಕತೆಗಳು ದಾಂಪತ್ಯದ ಸಾಫಲ್ಯ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಭದ್ರತೆ, ರಕ್ಷಣೆಗಳಂತಹ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ, ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಆಸಕ್ತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶಾಲವಾದ ತಾತ್ವಿಕ ಆಯಾಮದತ್ತ ವೈದೇಹಿಯವರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತವೆ. ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮವೊಂದರ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ನಡಾವಳಿಗಳು, ಒಳಗೊಳಗೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ದಟ್ಟವಾದ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡುತ್ತಲೇ ಹೊಸಕಾಲದ ವಿಚಾರ, ಆಸೆ, ಆಸಕ್ತಿಗಳ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಯತ್ನ ಈ ಸಂಕಲನದ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಮದುವೆ, ಕುಟುಂಬ, ದಾಂಪತ್ಯಗಳಂತಹ ಪರಂಪರಾನುಗತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬೇರು ಬಿಳಲುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹಲವಾರು ಮಗ್ಗುಲುಗಳಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇವರ ಮರಗಿಡಬಳ್ಳಿ ಸಂಕಲನದ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ತಲಶೋಧನೆ ತುಂಬ ಪಕ್ಷವಾದ ಜೀವನದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುವುದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗೆ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಎನ್ನಬಹುದಾದರೂ, ಅದರ ಪೂರ್ವ ರಂಗವು ಮೊದಲೆರಡು ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲೇ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಮದುವೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಳಗೆ ಬದುಕುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು, 'ಒಂದು ಅಪರಾಧದ ತನಿಖೆ', 'ಆತ', 'ಗೂಡಿನೊಳಗೊಂದು ಹಕ್ಕಿ', 'ಅಪರಿಚಿತ' ಎಂಬ ಕತೆಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯು ಅನುಭವದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಆಕಾರ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಅದು ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರ ಗಂಭೀರವಾದುದು. ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಭಾವಾನುಭಾವಗಳ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಕ ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ ಅವರು ಒಂದೆಡೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭವವನ್ನು ಶಬ್ದಗಳ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಒಗ್ಗಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಸಾಹಸ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಹಾಗೂ

ಘೌಡವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಚಿಂತನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ತಳಪಾಯ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸ ಇಂದು ನಡೆದಿದೆ. ಭಾಷೆಯನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಸಲಿಲವಾಗಿ ಹರಿದು ಓದುಗನನ್ನು ಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಈಗ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅನುಭವದ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶೋಧವನ್ನು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಗುತ್ತದೆಯೆಂಬುದು ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಒಟ್ಟು ತಿರುಳು. ವಿಜಯಾದಬ್ಬೆ ಅವರು 'ಓದುಗನನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಡಿಬರುವುದು ಬಿಗಿಯಾದ ಪದಜೋಡಣೆಯ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದಲೇ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಲೇಖಕನಿಗೆ ಪದವಿನ್ಯಾಸದ, ಆಯ್ಕೆಯ ಭದ್ರತೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆತ ಪ್ರತಿ ಪದ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಆಚರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವೈದೇಹಿ ತಾವು ಆರಿಸಿದ ವಸ್ತುವಿನ ಕಾಲ, ಪ್ರದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವ ನಿಯೋಜಿತವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ಭಾಷೆಯ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಹೊದಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಪಕವೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಸುಂದರ ಮೆರುಗು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಡುನುಡಿಯನ್ನು ಬರಹದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಇವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಹ್ವಾದ ನೀಡಿದೆ. ತನ್ನ ಕತೆಯ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ ಸಂಗತಿ. ಕತೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಭಾಷೆಯೇ ಕೊನೆವರೆಗೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಪಾತ್ರಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಹೇಗಿವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅದೇ ಸ್ವರದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೈದೇಹಿ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಸೊಗಡು ತುಸು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಆಡುನುಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಜನಜೀವನ ವಿನ್ಯಾಸದೊಳಗೆ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆಗಳು ಜನರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿರುವ ಅನನ್ಯತೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವೈದೇಹಿಯವರ ನಿಲುವನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ 'ದೇಸಿ' ನಿಲುವು ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಮಾನವೀಯ ಸ್ವಭಾವ, ಸಂಬಂಧ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ವೈದೇಹಿಯವರ ವಸ್ತುವಾದರೂ ಅವರು ಈ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನೈಜವಾದ, ಖಚಿತವಾದ, ಗತಿಶೀಲವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೇ ಶೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರ ಕತೆಗಳ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇರಲಾರದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅವರ 'ಅವಲಂಬಿತರು' ಕತೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವರ 'ಮಾರಿಕೊಂಡವರು' ಕತೆಯಂತೆ ಇದು ಕೂಡ ಒಂದು ಶೋಷಣೆಯ ಕತೆ. ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬವೊಂದು ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿರುವ ಅಮಾಯಕ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನದ ಅನಾವರಣ ಈ ಕತೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಸುಶೀಲ ಈ ಕತೆಯ ನಿವೇದಕಿ. ಸುಶೀಲಳ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾದ ಮಾನವೀಯ ಅನುಕಂಪವಿದೆ. ಆದರೆ ನೆರೆಯವಳನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆನ್ನುವ ವ್ಯವಹಾರ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಇದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವಳ ನಿವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕತೆಯ ನಿಜವಾದ ಸತ್ವವಿರುವುದು ಅಹಲೈಯ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ. ಅವಳು ಅವಲಂಬಿತಳಾದರೂ ಮಾನವೀಯ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತಳು.

ಶಾರದೆಯ ಸಣ್ಣತನವನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿ ಅವಳು ತನಗೊಪ್ಪಿಸಿದ ಮಗುವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೀರಿದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅವಳಲ್ಲಿದೆ. ಬಡವಳಾದರೂ ಬದುಕನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಧೈರ್ಯವಿದೆ. ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಭರವಸೆಯಿದೆ. ಅವಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎನನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಟವಿದೆ. ಸುಶೀಲಳ ಎಚ್ಚರದ ನಿವೇದನೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಅವಳ ಪಾತ್ರ ಕತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೇವಲ ಒಂದು ಬಲಿಪಶು ಎಂದು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ಈ ಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿ ತೀರ ಭಿನ್ನವಾದುದರಿಂದ ಅದು ನಮಗೆ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿಯೂ ವೈದೇಹಿಯವರ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಹೊಳಹನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

‘ಅಕ್ಕು’ ವೈದೇಹಿಯವರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕತೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. ‘ಅಕ್ಕುವಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕುಂಕುಮವಿದೆ. ಆದರೆ ಗಂಡನಿಲ್ಲ.’ ಕತೆಯ ಈ ಮೊದಲ ವಾಕ್ಯವೇ ಅಕ್ಕುವಿನ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಜೀವನದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ರಹಸ್ಯದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯೇ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆ. ಅಕ್ಕು ಹುಟ್ಟಿದ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ, ವಾಸು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಯ್ಯ, ಭಾನು ಚಿಕ್ಕಿ ಹೀಗೆ ಅಧಿಕಾರದ ಒಂದು ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಅವರದೇ ಆದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಅಕ್ಕು ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಳು. ಅವಳಿಗೆ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟದ್ದು ಅವಳ ಹುಚ್ಚು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹುಚ್ಚು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಆದಂತಹ ಕೋಣೆಯಿರುವಂತೆ ಅಕ್ಕುವಿಗೂ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಿದೆ: ಬೇಡದ ಸಾಮಾನು ಇಡುವ ಕೋಣೆ. ಸಾಲಬಲೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಟ್ಟಿ ಅದು ಒಕ್ಕುಟಿಯಂತೆ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದರೊಳಗೆ ಭೂತ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಉಂಟೆಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಹಾಗೆಂದು ಅವಳು ಏಕಾಂಗಿಯೇನಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡತ್ತೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅವಳನ್ನು ಚುಡಾಯಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂದಾಗಿ ಅವಳೂ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ‘ಇದಾರ್ ಈ ಬಿಕ್ಕಿ ಮುಂಡೆ ದೇವಮ್ಮ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಏಳ್ಳಿ ಕಾಂಬ’ ಎಂದು ಜನ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ತೋರಿದರೂ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಭರಾಟೆಯಿಂದ ತಿಂದುಂಡು ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಮನೆ ಹೊರಗಾಗಲಿ ಅವಳೊಬ್ಬ ಅನೈಕೆ.

ವಾಸ್ತವ ಮತ್ತು ಭ್ರಮೆ ಈ ಎರಡೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಅಕ್ಕು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ದೊರೆತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ವಾಸ್ತವದ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವಳು ಅನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹಾಕುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಿರಿಯತ್ತೆಯ ಮದುವೆಯ ದಿನವೇ ಅವಳು ಮುಡಿದ ಹೂ ಹರಿದು ಹಾಕಿ ಸಾಕಿಷ್ಟು ಚಂದ; ನೀನ್ ಚಂದ ಕಂಡ್ ಮದ್ದೆ ಅಪುವ ಖಂಡಿತ ಬಾಳ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಗೋಡೆ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿಟ್ಟೋ, ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮಾತು ಅಕ್ಕುವಿನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಬಂದುವಾದುದರಿಂದ ಹುಚ್ಚಿಯ ಮಾತೆಂದು ಅವನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ತಮ್ಮಣ್ಣಯ್ಯ ಅವಳನ್ನು ಛೇಡಿಸಿದಾಗ “ನಿನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಮೊನ್ನೆ ಯಾರೊಟ್ಟಿಗೆ ಚಾಚ್ಕಂಡು ಮನ್ಯಂಡಿದ್ದು ಅಂತೇಳಿ ಹೇಳುದಾ ಈಗ?” ಎಂದು ಅವನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೋದ ಗಂಡ ಮರಳಿ ಬಂದಾಗ ಅವನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವನು ಹೆದರಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಉಡಾಫೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾಳೆ: ನಾನೇನ್ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ? ಈ ಊರೊಳ್ಳೆ ಯಾವ ಗಂಡನ್ನೆ ನಾನ್ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ ಅಂಪ್ ! ಹೇಳೂ ಗಂಡ್ನ ಯೆದುರು ಬರ್ದಿ ಕಾಂಬ ! ಇಂತಾ ಕಳ್ಳನ್ನ ಕಟ್ಟಂಡೆ ಹೌದ ಮತ್ತೆ? ಅಜ್ಜಯ್ಯನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ವಾಸು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಯ್ಯ ಅವಳನ್ನು ಬಡಿದಾಗ ಆ ತಮ್ಮಣ್ಣಯ್ಯನ್ ಹೆಂಡ್ತಿ ಕಾಯ್ತ... ಓಡ್ ಬೇಗ ಎಂದು ಅವನ

ಗುಟ್ಟನ್ನೇ ಹೊರಗೆಡವುತ್ತಾಳೆ. ಅಕ್ಕುವಿನ ಮಾತು ಕೇಳುವಾಗ ಹುಚ್ಚಿನ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಮ್ಲೆಟ್ ಹೇಳುವ ಸಹಿಸಲಾಗದ ಸತ್ಯಗಳು ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ. ಅಕ್ಕುವಿನ ಈ ಅನಾವರಣ ಕ್ರಿಯೆ ಅದು ಅವಳ ಶಕ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ.

ಇದು ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಕ್ಕುವಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರವಾದರೆ, ಭ್ರಮೆಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯದು. ಇಲ್ಲಿ ಅವಳ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ, ಕಠೋರತೆ ಮಾಯವಾಗಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಶೋಷಣೆಯ ಮೃದುತ್ವ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಆಡುವ ನಾಟಕ ಬಸುರಿನ ನಾಟಕ. ಬಸುರಿ ಬಯಕೆಯ ನಾಮಕರಣ ಊಟಗಳೆಂದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಬಹು ಇಷ್ಟ. ಬಸುರಿಯ ಮಗ್ಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಸ್ಥಾನ. ಮಗುವಿನ ತೊಟ್ಟಿಲು ಹಿಡಿದು ತೂಗುವುದು, ಲಾಲಿ ಹಾಡುವುದು ಇಂತಹ ಚೇಷ್ಟೆಗಳು ಅವಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳು. ಅವಳಿಗೆ ಈ ಆಟಗಳು ಸುಳ್ಳೆನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ; ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಸರಪಳಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತ, ಬಂದವರಿಗೆ “ಶ್, ಮಾತಾಡ್ಬೇಡಿ ಮಗು ಈಗಷ್ಟೇ ಮೊಲೆಯುಂಡ್ ಮನ್ಯಂಡಿತ” ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ದೊಡ್ಡತ್ತೆಯ ವಿಕಟ ಹಾಸ್ಯ ಕೂಡ ಅವಳ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ತಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಅವಳು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವಲ್ಲಿನ ಕಠೋರತೆಗೂ ಭ್ರಮೆಯ ಲೋಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಾಗ ಅವಳು ತೋರುವ ಮಾರ್ದವಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅವಳೊಬ್ಬ ಅರಿತ್ಯಕ್ತಿಯಾದರೆ, ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತನದ ಹಂಬಲವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದ ಹೆಣ್ಣು.

ಅಕ್ಕುವಿನ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಜಯ್ಯ, ವಾಸು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರ ಕ್ರೂರ ಒಂದು ಬಗೆಯಾದರೆ, ವಿಧವೆ ದೊಡ್ಡತ್ತೆಯ ಹೃದಯಹೀನ ವಿಡಂಬನೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯದು. ಹೊಸಬರಿಗೆ ಅವಳೊಂದು ಹಾಸ್ಯದ ವಸ್ತು. ಕುಟುಂಬದ ಮೂರನೆಯ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಿವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಹಾನುಭೂತಿಗಿಂತ ಕುತೂಹಲದ ಅಂಶವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಅಕ್ಕುವಿನ ಹುಚ್ಚು ಅವಳಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಎದುರಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅವಳ ದುರಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದು ಸ್ತ್ರೀ ಮುಕ್ತಿಯ ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೆಯೇ ವೈದೇಹಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಒಳನೊಟಗಳಿಂದ ಅಕ್ಕುವಿನ ವಿಷಮ ಜೀವನದ ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕತೆ ಹೇಳುವಲ್ಲಿನ ಅವರ ನಿರ್ಲಿಪತ್ತೆ ಹಾಗೂ ಸಂಯಮ ಅನನ್ಯವಾದವುಗಳು.

ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷ ಇವರ ಬಹುತೇಕ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಓರೆ ನೋಟದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುವ ನೆಲೆಗಳು ಇವರ ಹಲವು ಕತೆಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿವೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾವಿನ ತನಕ ಅದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪೀಳಿಗೆಗಳ ಅಂತರದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಸಂಘರ್ಷದ ಒಂದು ಮುಖವನ್ನು ‘ಪುಟ್ಟಮ್ಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಮೊಮ್ಮಗಳು’ ಎಂಬ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬದುಕಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಡೀ ಒಂದು ಸಮುದಾಯವೇ ನಾಗರಿಕತೆಯತ್ತ ಬದಲಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವ ಮನೋಜ್ಞ ಯತ್ನ ‘ಗುಲಾಬಿ ಟಾಕೀಸು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಲೆಗಳು’ ಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜಗಳ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಹಲವಾರು ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ವೈದೇಹಿಯವರು,

ಲಿಲ್ಲೇಬಾಯಿ ಎಂಬ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ, ಗುಲಾಬಿ ಟಾಕೀಸಿನಲ್ಲಿ ಟಿಕೇಟು ಹರಿಯುವ ಗೇಟ್ ಕೀಪರ್ ಆಗಿ, ಆ ಊರಿನ ಹೆಂಗಸರ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇಡೀ ಸಮಾಜದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವಾದ ಬಗೆಯನ್ನು ತುಂಬ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವ ರೀತಿ ಅನನ್ಯವಾದದ್ದು. 'ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗೆ' ಕತೆ ಮದುವೆಯೊಂದರ ಸಡಗರ, ಸಂಭ್ರಮದ ಚಿತ್ರದೊಳಗಿನಿಂದ ಹಲವು ಪೀಳಿಗೆಗಳ, ಹಲವು ಮನೋಧರ್ಮಗಳ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಒಳಲೋಕವನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜರಿಸಿರೇಗಳನ್ನು, ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಉಡುವ, ತೊಡುವ ಸಡಗರ, ದೊಡ್ಡಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸುವ ಅಜ್ಜಿಯರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಾತುಕತೆ, ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯವರ ವೇಷ ವರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಮೂಗುಮುರಿಯುವ ಹಳಬರು, ಒಂದು ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಮದುವೆಗಳಾಗುವುದು, ಅಪ್ಪ-ಅಮ್ಮಂದಿರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಗೆ ತವಕಿಸಿದರೂ, ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೇಳುವ ಪುರುಸೊತ್ತು ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗಿರುವುದು, ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ವಿಧೇಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮೆಚ್ಚುವ ಹಿರಿಯರು, ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳಿದ್ದರೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲಾರದೆ ತಳಮಳಿಸುವ ಯುವತಿಯರು, ಮುಂತಾಗಿ ಒಂದು ವಿಶಾಲ ಸಮಾಜವನ್ನೇ ಈ ಕತೆ ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ.

ವೈದೇಹಿಯವರ ಬಹುತೇಕ ಕತೆಗಳು ಕುಂದಾಪುರ ಪರಿಸರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮುದಾಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವತಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿರುವ ವೈದೇಹಿಯವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು ಸಹಜ ಸಂಗತಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ಇತರ ವರ್ಗಗಳು, ಸಮುದಾಯಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ತಳಸ್ತರದ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕರಾವಳಿಯ ವಿವಿಧ ಜಾತಿ, ಸಮುದಾಯಗಳ ಜೀವನಾವರ್ತನ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕಾವರ್ತನ ಆಚರಣೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ವೈದೇಹಿ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿವೆ. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ತೊಡಗಿ ಸಾವಿನ ತನಕದ ಆಚರಣೆಗಳು ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗುವ ಪರಿಯನ್ನು ವೈದೇಹಿಯವರ ಕತೆಗಳು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಜಾತೀಯ ಶ್ರೇಣೀಕರಣವಿರುವ ನಡುವೆಯೂ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಈ ಕತೆಗಳು ಗ್ರಹಿಸಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈದೇಹಿ ಕತೆಗಳ ಬಹುತೇಕ ಪಾತ್ರಗಳು ತುಂಬು ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ವೈದೇಹಿಯವರ ಕತೆಗಳಿಗೆ ತುಂಬು ಜೀವಂತಿಕೆ ನೀಡಿರುವ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ದೇಶೀಯತೆಯ ಸೊಬಗಿನಿಂದಾಗಿ ಇವರ ಕತೆಗಳ ಮೆರುಗು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಅಥವಾ ಜಾನಪದೀಯ ಅಂಶಗಳು ಇವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳ ಜೀವಂತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವೈದೇಹಿಯವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಅನನ್ಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

ವೈದೇಹಿ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪಾತ್ರಗಳು ವಿಶೇಷವಾದ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗದೇ ಹೋದರೂ ಸಹ ಅವು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಪುರುಷ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಬರುವ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನ ಪಾತ್ರಗಳು ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಪುರುಷ ಪಾತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಮಹಿಳಾ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಂತದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ ಸಂಬಂಧದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಟುಂಬದ ಗೌರವ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವ ಈ ಪುರುಷ ಪಾತ್ರಗಳದ್ದು. ಇನ್ನು ಸಮಾಜದ ಕೆಳಜಾತಿಯ, ಕೆಳವರ್ಗದ ಪುರುಷ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತ ವರ್ಗದ ಮನೆಯ ಮಹಿಳೆಯರು ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸುವ ನೆಲೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವೈದೇಹಿಯವರು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅತಿಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ತಾವು ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿದ ನೂರಾರು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು, ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ನೇರ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡವರು. ತಮ್ಮ ನಿಲುವು ಮತ್ತು ಯೋಚನೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ, ಪಿಡುಗುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮ ಸೃಜನಶೀಲ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ದನಿ ಎತ್ತಿದವರು. ಇವರ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಪಕ್ಷೀಯವಾದ ನಿಲುವು, ಪೂರ್ವನಿಶ್ಚಿತ ಧೋರಣೆ, ವಸ್ತು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳ ಸೀಮಿತತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ ಬದುಕನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದತ್ತ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜೀವನಧರ್ಮವನ್ನು ತನ್ನ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವ ಇವರು ಕನ್ನಡದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಓದುಗರಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಅಚ್ಚಳಿಯದೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

ರೇಖಾ.ಆರ್.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿನಿ,

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ,

ದ್ರಾವಿಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕುಪ್ಪಂ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಆಮೂರ.ಜಿ.ಎಸ್, ಸಮಕಾಲೀನ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ಪ್ರ: ಕ.ಸಾ.ಪ. ಬೆಂಗಳೂರು 1981.
2. ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಕೆ.ಡಿ, ಯುಗಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದರ್ಶನ, ಪ್ರ: ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ 1962.
3. ಅಶೋಕ್.ಟಿ.ಪಿ, ವೈದೇಹಿ ಕತೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಕುಂದಾಪುರ 1993.
4. ಶೈಲಜಾ ಹಿರೇಮಠ, ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಪ್ರ: ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ 2001.
5. ಅಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗ {ವೈದೇಹಿಯವರ ಸಮಗ್ರ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳ ಸಂಪುಟ} ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು, ಸಾಗರ 2006.
6. ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜು, ಸಣ್ಣಕಥೆಯ ಒಲವುಗಳು, ಪ್ರ: ಸಂಕ್ರಮಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಧಾರವಾಡ 1965.
7. ಶರ್ಮಾ. ಕೆ.ಎಸ್, ಮಹಿಳಾ ವಿಮೋಚನೆ, ಪ್ರ: ಪುರೋಗಾಮಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ 1978.
8. ಶಾಂತಾದೇವಿ ಮಾಳವಾಡ, ಮಹಿಳಾ ಚೇತನ, ಪ್ರ: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್, ಬೆಂಗಳೂರು 1976.